

Kaj mora kmet še znati?

K poklicnemu in stanovskemu znanju kmeta, o čemer smo doslej govorili, spada pa tudi vse tisto, kar mora znati kot občan tudi o delu in skrbi za občino kot prvo širšo ednico. Ni to kako posebno znanje, ki ga je mogoče le s težavo pridobiti, ampak so to dolžnosti in pravice, ki jih je treba vedeti. Zato kmet ne sme živeti kar tja v en dan in se brigati samo za svoj dom in svoje delo. Mora se pobrigati tudi za splošno blaginjo, ki pa je seveda navezana na splošne dolžnosti, dajatve in delo v občini. — Pa ne samo za občinsko blagostanje in red se mora brigati; tudi kot državljani mora vršiti svoje državljske dolžnosti. Zato jih pa mora v prvi vrsti poznati, se zanimati zanje in skrbeti, da se o njih pouči, bodisi v predavanjih in tečajih, bodisi iz svojega časopisa, ki mu oskrbi tovrstno izobrazbo. Vsak teden najmanj prihaja k njemu v hišo in ne bilo bi prav, če ne bi sprejel njegovega pouka.

Seveda pa zahteva od kmeta tudi **zadružništvo** nekaj znanja, ako se hoče kot zadrugar res okoristiti. Denarna zadruga, poljedelska zadruga, živinorejska zadruga, mlekarska zadruga itd. vseh teh imen pred 50 leti nismo tako poznali kot jih danes. Čudna in tuja so se nam zdeli in spočetka nepotrebna. Razvoj časa in našega razumevanja za te nprave pa so nam jih tako udomačile, da si sedaj naše vasi niti misliti ne moremo brez njih. Seveda je k temu pripomogla marsikatera korist, ki so nam jo nudile ter vedno bolj dvigale naš stan in upamo, da ga bodo v bodoče še in še.

Mnogokrat pa slišimo, da je mnogo bolje znati eno in tisto dobro raz-

umeti, kakor mnogo znati, pa vse na pol. Pa kaj naj bi bilo v kmetovi izobrazbi tisto eno? Gotovo svet, ki ga obdaja. V tem svetu naj se dodobra spozna in tudi notranje utrdi, da postane samostojen in s tem zavarovan proti vsem nepravim vplivom, ki bi ga hoteli izruvat iz njegove kmetijske bitnosti. Pravilno mora ceniti svoje razmere in značilnosti svojega stanu; biti mora ves to, kar je in nič drugega rajši kot to, kar je.

Ko si je napravil pravo sliko o pomenu, nalogah, dolžnostih in pravicah svojega stanu, potem mu ne bo težko izmed tistega, kar prinese kultura in kulturni razvoj, izbral in si prisvojil to, kar je zanj primernega. S trdnostjo in smelostjo si bo osvajal potem zlato srednjo pot med staro tradicijo in zahtevami nove dobe. Na noben način pa ne sme biti kmetova izobrazba taka, da bi ga izruvala in dvignila iz njegove kmetijske bitnosti in bi ga hotela prenesti ter vsaditi nekam drugam, kamor ne spada.

Izobrazba našega kmeta, o kateri smo se razgovarjali o njej do sedaj, pa je tudi edino pravilna. Saj prihaja iz njegovega bistva in je njegovim razmeram primerna. Nič tujega ni v njej, ampak raste prav iz njegovih potreb. Narava, domovina, zgodovina to troje, ki nudi snov za izobrazbo, je tudi zrastle v eno z ljudsko dušo. Ta snov pa ni mrtvo znanje, ampak živo in vsakdanje doživljanje in prav zato zbuja in utrjuje duševne moči, pospešuje samovzgojo in pogloblja vernost. Vse drugače dela današnji kmet, ki je izobražen, kakor v starih časih, ko je poznal samo železni moraš pri delu »iz rok v usta«. Razumno in veselo delo ogreva in plemeniti ljubezen do rodne grude.

Kmet pa ni samo kmet, t. j. obde-

lovalec polja in delavec; je tudi človek z zdravim razumom, ki ga marsikaj zanimivega izven njegovega stanovskega močno privlači, je človek s toplim srcem, ki se veseli nad vsem lepim. Saj ni čuda, če ga pamet in srce vleče tudi k temu, kar je v dolgih letih zbrala književnost in umetnost sploh. Ali naj bo kmet ločen od teh zakladov? Nikakor ne. Tu mu pomagajo naša prosvetna in izobraževalna društva do dostopa tudi v hram umetnosti. Sodelo v teh društvih nudi kmetu poleg razvedrila tudi velik duševni užitek in razmah njegovemu razumevanju tudi za lepo, umetniško stran življenja.

Švicarsko združništvo.

Večkrat govorimo o našem združništvu s ponosom, toda vse drugače izgleda, če primerjamo naše razmere s tujimi. V vseh evropskih državah se trudijo dvigniti združništvo in zlasti v kmetem ljudstvu dvigniti zavest, da bo močno le, če si pomaga samo z združenimi močmi. Kako močno je združništvo drugod, naj navedemo danes za zgled Švico. Konec leta je bilo v tej mali deželi 11.635 zadrug. Od teh je bilo 476 kmet. hranilnic in posojilnic (rajfajzenovke), 1525 živinorejskih zadrug, 943 kmetijskih nabavnih zadrug, 367 strojnih zadrug, 87 pašniških zadrug in 2802 sirarskih zadrug. Veliko je še potem seveda raznih drugih zadrug. Iz teh števil vidimo, kako si švicarski kmet zna pomagati. Zlasti so zanimive živinorejske zadruge. Te so dvignile švicarsko živino, da je danes na svetovnem slovesu. In kako je pri nas!? Kako malo število živinorejskih zadrug dela. Švicarske sirarske zadruge pošiljajo danes sir po vsem svetu. Pri nas pa kmetje sami ubijajo mlekarne in raje oddajajo mleko prekupcem ali pa kupujejo posnemalnike in na drobno prodajajo surovo maslo. V tujino na ta način seveda ne moremo prodajati. Kdaj bo zmogala zavest, da dvignemo naše

mlekarstvo le s požrtvovalnostjo in s sodelovanjem vseh? Prazno je tožiti o slabih časih, če si sami nočemo pomagati. Kmetijskih hranilnic in posojilnic imamo pri nas lepo število. Vsaka župnija jo skoraj premore. — Reči moramo tudi, da dobro delajo in da so danes najmočnejša zaščita kmetova proti oderuštvi. V mestnih zavodih mora plačati kmet za posojilo po 9—11 odst., v domačih posojilnicah dobi po 7—8 odst. Pa moramo spet ponoviti. Tudi v tej točki bi bilo treba še več kmečke zavesti, več misli za skupnost. Posojila morejo dati kmetijske posojilnice le, če imajo dovolj denarja. Toda ogromne vsote znosi naš kmet v mestne zavode, ki kmetu nič ne koristijo ali ga pa še oderejo. Učimo se pri Švicarjih naprednosti in skupnosti.

Osnutek zakona o prometu z mlečnimi izdelki.

III. DEL.

Kontrola nad izvrševanjem tega zakona.

§ 21. Z izvrševanjem tega zakona so poverjeni srezki poglavarji in avtonomna mesta, ki smejo v svojem delokrogu določiti tega zakona poostriiti, ne pa omiliti.

S posebnimi pravilniki je urediti veterinarsko kontrolo v smislu §§ 6 in 7, policijsko v smislu § 9, sanitarno v smislu §§ 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 tega zakona.

Ravnatoko morajo veliki župani izdati posebne pravilnike s točnimi navodili glede lokalov, tehničnih naprav, personala itd. v predelovalnicah mleka. Ta navodila naj se izdajo v sporazumu s podjetniki in po zaslšanju mlekarjskih strokovnjakov.

V sporazumu z mlekarjskimi strokovnjaki naj se določijo minimalne zahteve z ozirom na mleko, ki naj ga predelovalnice sprejemajo kot mleko za predelovanje.

Veliki župani morajo izdati v slučajih dokazane potrebe točnejša navodila glede ravnanja z mlekom na mestu

produkcije, ter določiti osebe in urade v svrhu kontrole produkcije same.

IV. DEL.

Določila o prednostnem mleku.

Z označbo »prednostno mleko« se sme spravljati v promet le mleko od krav, ki so pod redno živinozdravniško kontrolo. Mleko mora biti konservirano edino-le s pomočjo hlajenja in ne sme imeti nad 20.000 mikro-organizmov v 1 ccm; v njem se tudi ne smejo nahajati Coli bakterije.

To mleko se mora spraviti v promet tekom 24 ur po molži in sicer izključno v zaprtih steklenicah, ki v ostalem odgovarjajo § 19 tega zakona. Istotako veljajo za razpečavanje prednostnega mleka določila § 20 zakona.

V. DEL.

Določila o smetani.

§ 23. Smetano imenujemo mlečni izdelek, ki se pridobi s posnemanjem mleka in katerega glavna sestavina je naravna mlečna tolšča. Smetana ne sme vsebovati nikakih primesi, ki bi ji dajale gostejšo konzistenco.

§ 24. Vsi predpisi tega zakona, ki urejajo zdravstveno stanje mleka, veljajo tudi za smetano.

§ 25. Veliki župani morajo tudi za smetano izdati točnejša določila glede njene vsebine.

VI. DEL.

Določila za promet s presnim maslom.

§ 26. Presno maslo se imenuje mlečni izdelek, ki je prirejen le iz tolšče kravjega mleka brez vsakih drugih maščobnih primesi. Presno maslo, ki je izdelano popolnoma ali pa le deloma iz mlečne tolšče drugih sesalcev, se mora kot tako označiti.

§ 27. Vsebina tolšče mora iznašati pri svežem presnem maslu najmanj 82% in vsebina vode največ 16%.

§ 28. Presno maslo, ki se oddaja v oblikovanih kosih mora imeti na ovojih označeno netto težo. Pri posameznih kosih se izjemoma dovoljuje največ 3% diferenca izpod označene netto teže.

§ 29. Presnemu maslu je dovoljeno pridajati kot ohranjalno sredstvo edino-le čisto kuhinjsko sol in sicer največ 2%. Soljeno maslo mora kot tako biti označeno že na zunaj.

§ 30. Dovoljeno je presno maslo zmerno barvati. Barve pa ne smejo biti anilinove. Razen barve se presnemu maslu ne smejo dodajati nobene druge kemikalije.

§ 31. Ne sme se oddajati kot živej žaltavo, lojasto, plesnjivo, kislo ali iz kateregakoli drugega vzroka spremenjeno presno maslo.

§ 32. Presno maslo, ki je izdelanc iz mleka na nalezljivih boleznih obolenik krav se mora raztopiti, razven ako je bilo prej mleko oz. smetana pastirizirana.

§ 33. Veliki župani se pooblašajo, da izdajo točnejša določila glede vsebine presnega masla, glede nadziranja prometa s presnim maslom in kontrole njegove vsebine; dalje morejo izdajati dovoljenja za zaščito varnostnih znamk in točnejša določila glede higijene pri produkciji presnega masla.

§ 34. Z izdelovanjem in oddajanjem presnega masla se sme baviti le oni, ki zadosti § 18 tega zakona.

Nekaj misli ob spravljanju sadja.

Veseli moramo biti obilega sadnega blagoslova in hvaležni zanj Bogu. Pa kako slabo ravnavajo marsikje s tem žlahtnim pridelkom! Tresejo in preklajo ga, da se do malega uniči, preden ga dobijo k rokam in da stepejo z drevja listje in sadni les. Pa še potem, ko je sad na tleh, da mnogo pustite, da leži in se kvari ne samo pod drevjem, ampak tudi po potih, po kolovozih, po jarkih, okrog hiše; mečejo ga na kupe, kjer gnije in se pasejo po njem muhe in ose. Otroci, ki so sadja presiti, ga obgrizavajo in razmetavajo, da leže ogrizki vse križem okrog hiše in pod drevjem. Ni sicer povesod tako, vendar pa marsikje, baš po krajih, kjer je letos sadje obrodilo.

Ko bi le nekoliko pomislili, da sadne letine niso redne in da tam, kjer je letos obilo sadja, ga bo drugo leto prav malo ali pa najbrže nič, bi vse drugače ravnali z njim. Čuden pojav to v našem gospodarstvu. Vsak krompirček, ki pade z voza, ali zaostane na njivi, skrbno poberejo, vsak korenček ali repico spravijo na svoje mesto v kleti ali v jami, samo sadje se marsikje zametava, kakor bi ne imelo nikake vrednosti. Pa je vendar precej dražje nego krompir, repa ali korenje. Vsak sad se da porabiti. Če se ne more prodati, naj se obrne pa za dom. Trda, zimska jabolka trpe do aprila, maja — torej dlje nego pol leta. Koliko odvrnejo, čutimo posebno potem, ko jih zmanjka, ali takrat, ko jih sploh ni bilo nič.

Marsikje imajo čudno navado, da vse prodajo in na dom niti ne mislijo. Če že sami ne marate za sadje, vsaj otrokom ga privoščite! Drugod pustijo za dom sam izbirek, ki ga ne morejo prodati. Tudi to je nespametno ravnanje. Drobnost, krastavo, obtolčeno, piškavo ali kakorsibodi pokvarjeno sadje ni trpežno in malo odvrne. Kdor tako spravlja za zimo, bo brez sadja že o Božiču, ko se zima prav za prav šele začne. Trpežno je samo izbrano sadje, ki je brez napak in brez vsakršne okvare. Tako sadje obdržite tudi za dom, potem boste imeli kaj od njega!

Posebno natančno je treba izločiti črvivo sadje. Kdor se za to ne briga in spravlja za zimo vse od kraja, kar mu pride pod roko, pospešuje črvihost. V črviem sadju pridejo v shrambo tudi zavijačeve gosenice, ki so čez zimo lepo na varnem v sadni shrambi, spomladi pa, ko se preobrazijo, že najdejo metaljčki izhod na plano in na vrt.

Pri tejle priliki moramo tudi pograti silno nespametno ravnanje z gnilim sadjem. Navadno ga puste, kjer pač leži, ali ga pa mečejo na kup v kak jarek ali kamorsibodi: V najboljšem slučaju ga nosijo na gnoj. Toda vse to je napačno, ker se na ta

način pospešuje razvoj in širjenje gnilobe. Najbolje bi bilo, ko bi vse gnilo sadje in sploh vse sadne odpadke, ki niso za nobeno rabo, sežigali. Ker pa to ni vedno mogoče, dosežemo tudi dober uspeh, ako gnilo sadje in druge nerabne odpadke precej globoko zakopljemo. Gnilo sadje torej skrbno zbirajte in nosite v jamo ter sproti zasujte z zemljo, da se zanesljivo uničijo glivice, ki povzročajo gnilobo na sadju.

Žgane sadne robe, zlasti slivovke, bo letos toliko, da jo bo na vse strani preveč. Posamezni posestniki so »namočili« kar po 10, 20 in še več hektov češpelj za »kuho«. Koliko centov so pa češpelj nasušili ali koliko so nakuhali iz njih pekmeza, o tem pa ni nič slišati... Še vedno je čas za sušenje. Letošnja izredno lepa jesen nam je podaljšala to dobo kar za mesec dni. Češplje, ki so še sedaj na drevju, so posebno pripravne za sušenje, ker bodo na pol suhe že na drevesu, ako bo še kaj časa tako vreme. Jabolčne krljce pa lahko sušimo še ves mesec ali še dlje — tja do trde zime.

Jabolka sedaj ob bratvi nimajo prav dobre cene, ker jih je tudi drugod obilo. Kdor ima trpežne zimske sorte, in jih ima kam spraviti, naj ne tišči z njimi v prodaj, ampak naj jih pridrži za pozneje. O Božiču ali celo kesneje bodo vsekakor precej dražja. Tako je bilo še vsako leto. V to svrho je treba pa sadje takoj po trgatvi razgrniti na zračnem prostoru, kjer se pusti par tednov, da se spoti in da se pokažejo vse napake in okvare. Šele potem, nekako okoli vseh Svetih se tako sadje prebere in spravi *samo tisto, kar je brez napake in brez madeža.* S.

Dober trgovec je tisti, ki človeku, ki pride v trgovino po gumb, proda še srajco.

Kovati železo, dokler je vroče, je pripročljivo, toda paziti je treba, da si prstov ne opečes.

Sadni sejem v Ljubljani.

Kakor smo že javili, bo od 19. do 24. t. m. v Ljubljani na prostoru ljubljanskega velesejma velik sadni sejem. Kdor ima kaj več trpežnega zimskega sadja, zlasti jabolka boljših sort, naj pošlje na sejem vzorce od vsake sorte najmanj 25 kg. Zraven pa naj javi koliko takega blaga ima na prodaj. Na sejem bodo prišli kupci tudi iz inozemstva in se je nadejati, da se bodo dosegle čim ugodnejše cene. Vzorce je poslati na sejem najkasneje do 12. t. m. v navadnih zabojih dobro zapokane na naslov: *Velesejmska uprava v Ljubljani*. Tu bodo vsi vzorci prebrani in preloženi v normalne zaboje. Sadjarsko in vrtinarsko društvo, ki je prevzelo ureditev razstave, bo vse poslane vzorce po končanem sejmu plačalo po dnevnih cenah.

Denar.

g Uradni tečaji za oktober 1929. Zaradi obveščanja čitateljev prinašamo tokrat uradne tečaje inozemskega denarja, kakor jih računajo državne oblasti pri plačilih oziroma obračunih. Ti tečaji, ki veljajo za oktober, so nekako povprečno merilo za borzne notacije minolega meseca in imajo svojo podlago v vrednosti našega dinarja na denarni borzi v Curihu, kjer notira 9.125 centimov. Na tej podlagi je finančni minister določil za mesec oktober vrednost naslednjih valut: 1 egiptski funt 283 Din, 1 angleški funt 275.50 Din, ena turška lira zlata 247 Din, 1 turška lira papirnata 27.50 Din, 1 napoleon-dor 218 Din, 1 ameriški dolar 56.80 Din, 1 kanadski dolar 56.50 Din, ena holandski goldinar 22.78 Din, ena švedska krona 15.21 Din, 1 danska krona 15.12 Din, 1 norveška krona 15.125 Din, 1 nemška marka 13.54 D, 1 švicarski frank 10.957 Din, 1 letonski lat 10.89 Din, 1 madjarski penga 9.92 Di, 1 španska peseta 8.30 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.90 Din, 1 poljski zlat-

nik 6.37 Din, 1 italijanska lira 2.972 Din, 1 francoski frank 2.223 Din, 1 češka krona 1.683 Din, 1 finska marka 1.43 Din, 1 grška drahma 0.736 D, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 romunski lej 0.338 Din, 1 brazilski milreis 6.75 dinar.

g Povišanje obrestne mere. Angleška banka je zvišalasvojo diskontno obrestno mero od 5½ na 6½ odstotkov. To je imelo velike posledice na ves finančni svet, ki je sledil temu koraku. Tako je zvišala svojo obrestno mero Amerika na 6%, Švedska na 6%, Danska na 5½%, avstrijska Narodna banka na 8%½ in slično tudi druge države. Svetovni denarni trg kaže čvrsto tendenco, to je denar postaja dražji. To zvišanje obrestne mere ima za posledico podraženje kreditov tudi na našo državo, v kolikor smo odvisni od inozemstva. Zato za enkrat ne bo kazalo iskati posojil izven države.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Položaj na trzišču ljubljanske blagovne borze z deželnimi pridelki je nespremenjen. Kupčija je bolj mrtva in notirajo samo ponudbe blaga, medtem ko je sklepov le malo. Za 100 kg blaga pri važonski dobavi franko vsaka postaja Slovenije in plačljivo v 30 dneh po dobavi se zahtevajo naslednje cene: Pšenica baška, 80/81 kg težka, 245—247.50 Din, baška, 79/80, 240—242.50 Din, baška uzančno biao 230—232.50 Din, sremska, 80 kg, 235—237.50 Din, slavonska, 77 kg, 220—222.50 Din; moka »0 g« franko Ljubljana, plačljivo po prejemu blaga po 355—365 Din; koroza baška, zdrava, rešetana, slovenska postaja mlevska tarifa 202.50—205 Din, navadna tarifa 207.50—210 Din; oves baški slovenska postaja, 205—207.50 Din; rž, 72—73 kg težka, 215—217.50 Din.

g Žitno tržišče. V žitni kupčiji vlada pri nas splošno mrtvilo, četudi smo cenejši nego vsaka druga država Evrope. Naše nizke cene vplivajo tu-

di na ostala žitna tržišča. Ker so se v zadnjem času cene pšenici na čikaški borzi nekoliko učvrstile, je tudi pri nas opaziti bolj trdno tendenco, vzlic temu so ostale cene neizpremenjene in kupčija mrtva. Tudi za novo koruzo zaenkrat ni zanimanja, vendar je upanje, da bo vsaj ta kupčija v doglednem času oživela. Zaenkrat se kupuje v večji meri le v pasivnih krajih države, in sicer to le stara koruza, katere je še precej zalog. Toda tudi to ne vpliva na ceno. V velikih količinah se ponujata ječmen in oves, vendar imata ta dva predmeta le malo odjema.

g Tržišče z lesom. Izvozna sezija za les se je letos znatno zakasnila, kakor izgleda, kajti kupčija se ne more še povoljno razviti. Med tem ko se je prejšnja leta ob tem času stalno kritiziralo pomanjkanje vagonov, jih je letos vedno dovolj. Največ se še izvažajo drva za kurjavo in sicer v Italijo, nekaj tudi preko morja. Oglašja se pa tudi že Avstrija, ki pa hoče le popolnoma suha bukova drva. Izmed stavbenega lesa je manj povpraševanja po bukovini; žage so narezale že precej bukovih neobrobjenih plohov, ki jih pa zaenkrat ne morejo še spraviti v denar. Po podpisu trgovske pogodbe s Španijo z dne 27. m. m. se bo, vsaj upanje je, naš lesni trg nekoliko zboljšal, ker ne bomo več odvisni od italijanskih posredovalcev, ampak bomo lahko sami direktno trgovali s to državo. Toda rezati bomo morali les po zahtevah te države. Letu 1928. smo izvozili direktno v Španijo za 2.4 mil. Din lesa. Upoštevati pa je treba, da je izredno mnogo lesa šlo potom italijanskega posredništva, ker je moral naš uvoz plačevati surtakso. Zlasti se zanima Španija za sledeče vrste: bukovina, hrastovina, dožice, celuloza, les za pohištvo itd. Zanimanje je oživelo in direktni izvoz v Španijo bo narastel, kadar bomo na španškem trgu konkurenčni.

g Tržišče z jajci. Kakor hitro je nastopilo hladnejše vreme in se je

produkcija jajc zmanjšala, so se cene tako dvignile, da znašajo pri nakupu po 1.30 Din za komad. Povpraševanje iz inozemstva je živahno in je cena v primeri z lanskoletno meseca septembra za 20 švicarskih frankov za zaborj po 1440 komadov prekoračena. Ker se pa začne navadno že v oktobru jemati blago za konzum iz hladilnic, bo to gotovo vplivalo na cene blaga.

g Vinska kupčija. Iz Vršca poročajo, da se je tam prodal prvi mošt, kadarka, po 1.25 Din liter. Kupci iz drugih delov države in inozemstva so že prispeli. Večje oživljenje kupčije se pričakuje začetkom oktobra. — V šibeniškem okraju cenijo pridelek na 160.000 hl, kar je zelo mnogo. Kakovost je najboljša 22—24% sladkorja (12—14% alkohola). Ker so še stare zaloge, so cene moštu zelo nizke.

g Hmeljsko tržišče. Na hmeljskem tržišču v Nürnbergu je bila v zadnji dobi kupčija precej živahna in se je prodalo mnogo blaga. Cene so pa bile v splošnem precej nizke. Tako se je plačeval najboljši hallerstauski hmelj po 24.50 Din za kg, gorski pa po 10—12 Din. Za inozemski hmelj ni zanimanja. Te nizke cene so posledica najnovejše cenitve svetovne hmeljske letine, ki se je po obiranju cenila za blizu 40.000 stotov več nego pri zadnji cenitvi.

g Kože in usnje. Kupčija s sirovimi kožami je slaba, ker je mnogo blaga in se trgovci trudijo, da bi se ga za vsako ceno iznebili. Plačujejo za 1 kg: sirove goveje kože po 12 do 13 Din, telečje 17—19 Din, svinjske 8—12 Din. V mesecu oktobru se bodo cene sirovin kožam izenačile po vsej Evropi, ker so carine za sirove kože povsod odpravljene. Cene usnja so različne: podplati-kuponi po 65 Din, kravine 85 Din, črne teletine 90 do 120 Din, notranjski 48 Din, okrajine 26—32, vratovi 30—40 Din itd. Tendenco je živahnejša in se mnogo blaga prodaja tudi na deželo, ker je letina dobra.

g **Padec indeksa cen za veletrgovino v Avstriji.** Pod vplivom nizkih cen na svetovnem trgu so močno nazadovale tudi cene avstrijskih kmetijskih pridelkov, kar se občutno kaže v celotnem avstrijskem indeksu cen v veletrgovini. Ta je v septembru padel od 132 na 128. Indeks za skupino živil se je znižal od 126 na 119. Indeks industrijske skupine je zaradi podraženja surovin poskočil od 145 na 147.

Živina.

g **Ljubljanski živinski sejem 2. t. m.** Na ljubljanski sejem živine je bilo prignanih: 185 konj, 91 volov, 50 krav, 11 telet in 136 prašičev za rejo. Število prignane živine je bilo znatno, kupcev pa primeroma malo. Prodalo se je: 43 konj, 32 volov, 24 krav, 9 telet in 80 prašičev. Cene za govejo živino so nekoliko oslabele in so nastirale: voli I. 10.50 Din za kg žive teže, II. 9.50 Din, III. 8.50 Din, krave debele 5.50—7.50 Din, klobarice 4—5 Din, teleta 14—15 Din, konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti. Nekaj konj je bilo tudi prodanih za izvoz v Trst.

g **Mariborski živinski sejem.** Zadnji živinski sejem v Mariboru ni bil tako živahen kakor prejšni. Dogon je znašal 5 konjev, 12 bikov, 106 volov, 313 krav in 8 telet, skupaj 444 glav. Cene za 1 kg žive teže so bile: debeli voli 9.50—10 Din, vprežni voli 8—8.50 Din, biki za klanje 7—8.50 Din, krave za klanje 7—8 Din, plemenske krave 6—6.50 Din, molzne in breje krave 6.50—7.50 Din, mlada živina 7—11 Din. Prodanih je bilo vsega 308 glav, od teh za izvoz v Avstrijo 25, v Italijo 21. — Mesne cene: volovsko meso II. vrste 12—20 Din za kg, telečje I. vrste 20—25 Din, sveže svinjsko meso 15—27.50 Din.

g **Prašičji sejem v Mariboru.** Na ta sejem je bilo pripeljanih 355 prašičev in dve kozi. Cene za komad so bile naslednje: prašiči 5—6 tednov stari 100—125 Din., 7—9 tednov 200

do 250 Din, 3—4 mesece 350—400 Din, 5—7 mesecev 450—550 Din, 8 do 10 mesecev 650—850 Din, 1 leto stari 1100—1400 Din. Za 1 kg žive teže se je plačevalo po 10—12.50 Din, mrtve pa 17—18.50 Din. Prodanih je bilo 265 prašičev.

g **Izvozna zveza mlekarских zadrug.** V nedeljo 22. sept. se je v Osijeku sestalo okrog 50 zastopnikov mlekarских zadrug in mlekarn v svrhu ustanovitve izvozne zveze. Ker vlada v okolici Osijeka huda kriza v mlekarstvu, je bilo splošno zanimanje za ustanovitev take zveze. Na zborovanju so bila prečitana in sprejeta pravila zveze in je bil končno za predsednika izvoljen Stj. Čmelik.

g **Izvoz grozdja na Poljsko.** Izvoz našega grozdja na Poljsko postaja vedno bolj živahen. Posebno smederevsko grozdje se tam prav dobro prodaja, ker je boljše od rumunskega in madjarskega, a ceneje od italijanskega. Poljska vlada je odobrila, da se iz Jugoslavije izvozi v Poljsko 500 tisoč kg grozdja, zato se poljski trgovci zelo zanimajo za naše blago. Samo dve tvrdki sta sklenili s smederevsko vinogradniško zadrugo pogodbo za dobavo 20 vagonov grozdja. Pa tudi ostali kontingent se bo lahko lahko oddal. — Izvoz namiznega grozdja je zelo važna točka tudi v našem vinogradništvu, kar bi morali naši vinogradniki bolje upoštevati.

Letina.

g **Izredno dobra letina koruze.** Po podatkih kmetijskega ministrstva in trgovskih zbornice obeta letošnja koruzna letina izredno mnogo. Ne samo množina, ampak tudi kakovost pridelka je zadovoljiva. Po teh cenitvah je pričakovati letos okrog 40 milijonov meterskih stotov koruze, od katere bo po odbitku domače potrebe v državi, ki znaša okrog 25 milijonov meterskih stotov, ostalo za izvoz okrog 15 milijonov stotov. To je še boljše letina nego v letu 1924, ko smo pridelali 38 milijonov meterskih sto-

tov, ki je bila po vojna najboljša. Obeta se torej živahen izvoz koruze, in to posebno iz razloga, ker je ta prvovrstna. Vendar za enkrat ni po njej mnogo povpraševanja, ker je žetev povsod obilna. Zaradi tega so cene tako padle, da se plačuje meter-ski stot koruze na storžu po 60 Din. Vzlic temu je pričakovati, da se bo pozneje izvoz odprl in da bo tudi to pomagalo, da postane naša trgovska bilanca zopet aktivna.

g *Svetovna hmeljska letina*. Na konferenci Srednjeevropskega hmeljskega urada je bila na podlagi izvršnega obiranja sestavljena ponovna cenitev letošnje svetovne letine kakovostnega hmelja. Po tej cenitvi je bilo pridelanih v Nemčiji 284.000 starih stotov, v Češkoslovaški 229.800, v Jugoslaviji 85.000 (prvotno 123.000 do 130.000), in sicer v Sloveniji 45.000 stotov in v Vojvodini 40.000 stotov, v Poljski 50.000 stotov, v Alzaciji 94 tisoč stotov ter končno v Madžarski 3000 in v Avstriji 1000 stotov. Skupaj je bilo torej pridelanih 746.000 stotov, dočim je bila letina prvotno cenjena na 630.000—730.000 stotov. Lanj pa je znašala 630.000 stotov. Napram prvotni cenitvi je bil pridelek znatno večji v Nemčiji, dočim je bil dejanski pridelek v Jugoslaviji precej manjši.

IZVOZ.

g *Izvoz žita iz Jugoslavije*. V zadnji dobi se je iz naše države izvozilo mnogo pšenice deloma v Avstrijo in na Češko, deloma v Italijo in na Bolgarsko. Sedaj pa namerava tudi francoska žitna firma Dreyfuss ustanoviti pri nas podružnico. V zadnjih tednih je nakupila velike količine našega žita in ga poslala preko Braile na Francosko. Po dosedanjih izvoznih izgledih se obeta, da bo že pred novim letom izvožen večji del pšenice, določene za izvoz.

>Ko si z doto svoje žene poplačal vse dolgove, ali ti je še kaj ostalo?<
>Še — žena.<

Kaj je radio?

Pred leti bi bilo to težko povedati, danes že vsak šolarček ve: radio je naprava, ki brez žice veže cel svet, vse zemlje, vse kraje.

Ste že kdaj slišali: brezžičen telefon? Seveda ste, vsaj brali ste gotovo o njem. Z brezžičnim telefonom se danes lahko govori iz daljne Amerike na Dunaj, iz Pariza v Egipt, z enega konca sveta na drugega.

Isto je radio. Po istem načinu gre: v Ljubljani pridiga gospod v stolnici, v Cerkljah ali Motniku ali na Blokah ali v Trebnjem ali kjerkoli sploh pa ga sliši tisti, ki ima radio v hiši. Prav takisto je s pesmijo ali z godbo: v Ljubljani godejo in pojejo, vsa dežela, vsaka hiša pa sliši to pesem ali godbo. Ali predavanje iz kmetijstva, tudi iz gospodinjstva: v Ljubljani predavatelj govori, v vsaki kmečki hiši na deželi pa ga sliši gospodar ali gospodinja.

To je radio, vidite! Saj se vam že kar nič več čudna ne zdi ta reč, kaj ne? Seveda, ko ste pa že toliko slišali o radio.

No, ali ste ga pa tudi že sami sku-sili? Radio? Prečudna reč, pravite, saj se je bojimo v hišo. Zakaj pa? I zato, pravite, ko je človek tako na presneto zvezan potlej, da je kar hudo. No, ni take sile, kaj se le izgovarjate. Le za denar se bojite, skopuhi, jej, jej, kakšni ste! Kadar ga pa čez mero vase vlivate, pa ni škoda, kaj!? To ste ga res tiči! Jaz bi vam že ušesa navil, kar s slušalkami bi vas omotal, da bi na vino in žganje kar pozabili in bi le ob radiu sedeli, poslušali, rdeli, pa smehljaje priznali:

Saj res, radio, to je nekaj!

>Veste, gospod predstojnik, vaš pisar je le radi tega tako pokvarjen, ker se potika v družbi ničvrednežev.<

>Odkod pa to veste?<

>Kako ne bom vedel, saj sva vsak dan skupaj.<